

ΝΙΑΖΙ ΚΙΖΙΛΓΙΟΥΡΕΚ

Όλα μας δείχνουν ότι αυτή είναι μια ελεγχόμενη εντατικοποίηση της κρίσης που έχει να κάνει άμεσα με το Κυπριακό και με τις διαπραγματεύσεις

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Στην Αντιγόνη Σολομωνίδου-Δρουσιώτου
antigoni.drousiotou@phileleftheros.com

Πιστεύει ότι η κρίση που δημιουργεί η Τουρκία στην κυπριακή ΑΟΖ είναι ελεγχόμενη. Δεν βλέπει θερμό επεισόδιο και περιμένει μετά τον τερματισμό της NAVTEX ότι θα επαναρχίσει η διαδικασία των συνομιλιών. Υποστηρίζει πως χωρίς επίλυση του Κυπριακού η ελληνοκυπριακή κοινότητα δεν μπορεί να αξιοποιήσει τους φυσικούς της πόρους και είναι της άποψης πως τώρα φάνηκαν οι ψευδαισθήσεις που είχαν καλλιεργηθεί. Ότι μπορεί η Κυπριακή Δημοκρατία χωρίς λύση να προχωρήσει ως κυρίαρχο κράτος μέχρι το τέλος την ενεργειακή της πολιτική. Αυτές είναι οι θέσεις του καθηγητή στο Τμήμα Τουρκικών και Μεσανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου Νιαζί Κιζιλγιουρεκ, που επισημαίνει πως οι διαφωνίες είναι εκεί, είναι ουσιαστικές και παραπέμπουν στο τραπέζι των συνομιλιών για να την εξερεύνηση λύσης του Κυπριακού.

Η Τουρκία δεν κερδίζει από αυτή την υπόθεση

Με άλυτο το Κυπριακό θα υπάρχουν διεκδικήσεις

“ Η Κυπριακή Δημοκρατία με την πολιτική της ενέργεια θέλει να ενισχύσει τη θέση της. Το ίδιο και η Τουρκία σαμποτάροντας τη διαδικασία.

Η ομοσπονδία χάνει τη δυναμική της

“Τα αποτελέσματα των εκλογών πηγαίνουν εναντίον της ομοσπονδίας. Η επανεκλογή του Νίκου Αναστασιάδη και το ότι ο υποψήφιος που στηρίχτηκε από το ΑΚΕΛ, Σταύρος Μαλάς, πέρασε στον δεύτερο γύρο μας δείχνουν ότι η μεγάλη πλειοψηφία των Ελληνοκυπρίων κινείται στα πλαίσια της συμβιβαστικής λύσης που ονομάζεται Διζωνική Δικονομική Ομοσπονδία. Ο Νίκος Αναστασιάδης βρίσκεται σε καλύτερο σημείο από άποψη κοινής γνώμης για να κινηθεί προς τη λύση. Από την άλλη στα κατεχόμενα αποκλείστηκε μέσα από τη συνεργασία των 4 κομμάτων το δεξιό κόμμα που ήταν εναντίον της ομοσπονδιακής λύσης, δημιουργήθηκε ένα καλύτερο κλίμα συνεργασίας μεταξύ Μουσταφά Ακιντζί και «κυβέρνησης», έτσι και ο Μουσταφά Ακιντζί βρίσκεται σε καλύτερη μοίρα για να προχωρήσει προς τη λύση του Κυπριακού. Εδώ δεν χωράνε αφορμές ούτε για τη μια ούτε για την άλλη πλευρά. “**Πολλοί όμως έχουν απογοητευτεί και θεωρούν ότι το μομέντουμ πέρασε.** “Είναι γεγονός και όλοι μας βλέπουμε ότι μέσα με μέρα μεγαλώνει η απογοήτευση, λιγότεροι άνθρωποι πιστεύουν στη λύση, αλλά ταυτόχρονα συνειδητοποιούμε ότι η ντε φάκτο κατάσταση είναι εστία κρίσεως. Για να τερματίσουμε τις κρίσεις, πρέπει να λύσουμε το Κυπριακό. Το ομοσπονδιακό μοντέλο επίλυσης του Κυπριακού χάνει τη δυναμική του, είμαστε σε ένα μομέντουμ που παίζει μεταξύ μόνιμης διχοτόμησης και ομοσπονδιακής Κύπρου, αξιοποίησης υδρογονανθράκων ή όχι.

“Έχετε εκπλαγεί με τα όσα συμβαίνουν στην κυπριακή ΑΟΖ;

“Έχω εκπλαγεί με αυτούς που ξαφνιάζονται, διότι αυτή είναι μια κρίση που ήταν φανερό ότι θα ερχόταν. Ήταν πάρα πολλές δηλώσεις για το φυσικό αέριο και τις γεωτρήσεις, όχι μόνο του Τούρκου αξιωματούχου, αλλά και από τα Υπουργεία Αμύνης και Εξωτερικών της Ελλάδας. Ακούσαμε ότι θα είχαμε πιθανή κρίση λόγω γεωτρήσεων. Πολλές φορές έγιναν ανάλογες δηλώσεις και από τα Ηνωμένα Έθνη και στις αξιολογήσεις που κάνουν για την ανανέωση της UNFICYP αναφέρουν ότι οι υδρογονάνθρακες είναι πιθανή εστία έντασης.

“**Αρκετοί πίστευαν ότι επειδή ήρθαν μεγάλες εταιρείες ήταν προστατευμένες οι γεωτρήσεις.**

“Στην εποχή που ζούμε δεν υπάρχει ένα διεθνές σύστημα ασφάλειας που να λειτουργεί. Μεγάλες χώρες δεν θέλουν λόγω των συμφερόντων τους να χαλάσουν τις σχέσεις τους με την Τουρκία ή δεν μπορούν πια να την εκβιάσουν. Η αντίληψη ότι κάποια κράτη μπορούσαν να προστατεύσουν αυτή τη διαδικασία νομικά ότι ήταν λανθασμένη.

“**Μήνυμα προς την Άγκυρα έστειλε το άτυπο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις Βρυξέλλες, διασυνδέοντας τη στάση της Τουρκίας με την πραγματοποίηση της συνόδου κορυφής στη Βάρνα;**

“Ναι, αλλά όσο το Κυπριακό είναι ένα ανοικτό ζήτημα, θα υπάρχουν διεκδικήσεις και από τις δύο πλευρές. Οι εταιρείες στην ΕΕ αντιλαμβάνονται ότι υπάρχουν και τουρκοκυπριακά συμφέροντα. Βλέπουν ότι η Κυπριακή Δημοκρατία δεν είναι ελληνοκυπριακό κράτος αλλά δικονομικό στο οποίο οι Τουρκοκύπριοι έχουν διεκδικήσεις. Από την άλλη όμως είναι γεγονός ότι και οι Ελληνοκύπριοι έχουν διεκδικήσεις από την Τουρκία και από τους Τουρκοκύπριους.

“**Έρχεται η Τουρκία με τη δύναμη των όπλων να εμποδίζει την άσκηση της κυριαρχίας της Κυπριακής Δημοκρατίας για να πάρει ό,τι δεν κατάφερε στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων;**

“Δεν παίρνει τίποτα, αποτρέπει την ελληνο-

κυπριακή κοινότητα να φτάσει στο φυσικό αέριο της Κύπρου. Κανείς δεν κερδίζει από αυτή την ιστορία. Ο καθένας προσπαθεί να ενισχύσει τη θέση του σκεπτόμενος τις πιθανές συνομιλίες που αναμένουμε ότι θα ξεκινούσαν μετά τις εκλογές. Η Κυπριακή Δημοκρατία με την πολιτική της ενέργεια θέλει να ενισχύσει τη θέση της. Το ίδιο και η Τουρκία σαμποτάρουντας τη διαδικασία. Ουσιαστικά μπορούμε να πούμε ότι όλα μας δείχνουν ότι αυτή είναι μια ελεγχόμενη εντατικοποίηση της κρίσης που έχει να κάνει άμεσα με το Κυπριακό και με τις διαπραγματεύσεις.

“**Εννοείτε ότι είναι μια κρίση για να ξεκινήσουν οι συνομιλίες και να κλείσει το Κυπριακό;**

“Δεν θα έλεγα ότι συγκροτήθηκε ως έτσι, όμως η κρίση αυτή ξαναφέρει στην επιφάνεια την ανάγκη επίλυσης του Κυπριακού. Η Τουρκία στην Εγγύς Ανατολή έχει γεωπολιτική υπεροχή, γι' αυτό χρειάζεται να πάμε σε συνομιλίες όσο πιο

ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ Τ/Κ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

“**Οι δύο κοινότητες απομακρύνθηκαν.**

“Ιδιαίτερα η ελληνοκυπριακή πλευρά πρέπει να αντιληφθεί ότι όταν μιλά για προοπτική επανένωσης, πρέπει να στρέψει την προσοχή της σε δημιουργία καλύτερου κλίματος και συνεργασίας σε επίπεδο κοινότητας. Πρέπει να καλλιεργήσει μια επίθεση ειρήνης προς την τουρκοκυπριακή κοινότητα, για παράδειγμα σύμπροσθεν στον πολιτιστικό και εκπαιδευτικό τομέα. Είναι απαραίτητη για την επίλυση του Κυπριακού η βούληση της τουρκοκυπριακής κοινότητας και όχι οι συμμαχίες που κάνει η ελληνοκυπριακή πλευρά στο εξωτερικό. Λυπάμαι να πω ότι από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας μέχρι σήμερα βλέπουμε μια ελληνοκυπριακή πλευρά που κατά καιρούς αρπάζει από τους Αδέσμευτους, από τη Σοβιετική Ένωση, ύστερα από την ΕΕ... και όλα αυτά χωρίς αποτέλεσμα. Δεν δοκίμασε ποτέ στα σοβαρά την ενσωμάτωση της τουρκοκυπριακής κοινότητας στην Κύπρο. Αυτό επιβάλλει μια άλλη προσέγγιση. Ας δοκιμάσουμε αυτό που δεν δοκιμάσαμε μέχρι σήμερα.

Οι διαφωνίες παραπέμπουν σε διάλογο

“**Πολλοί περίμεναν από τη νέα «κυβέρνηση» στα κατεχόμενα, με τους πρώην διαπραγματευτές Οζερσάι και Ναμί, με διασυνδέσεις στο εξωτερικό, να κάνουν μια διαφορετική πολιτική από αυτήν που βλέπαμε μέχρι σήμερα.**

“Το πόση επαφή έχουν με τον έξω κόσμο είναι άλλο θέμα. Η τωρινή «κυβέρνηση» δεν είναι όπως την προηγούμενη, οι περισσότεροι είναι άνθρωποι ανοικτοί στον διάλογο. Ήταν και οι δύο διαπραγματευτές και μάλιστα ο σημερινός «πρωθυπουργός» Τουφάν Ερχουμάν ήταν διαπραγματευτής σε συνταγματικά θέματα την εποχή Μεχμέτ Αλί Ταλάτ. Μπορεί να χτιστεί διάλογος με αυτούς τους ανθρώπους, χωρίς βέβαια την ψευδαισθητική ότι μπορούν να πάρουν μεγάλες αποφάσεις μόνοι τους.

“**Οι σχέσεις του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος του Τουφάν Ερχουμάν είναι πολύ στενές με το ΑΚΕΛ και κάποιοι θεωρούν ότι βγάζουν την ίδια ρητορική.**

“Σήμερα μπορεί να υπάρχει, όπως είπα, ένας καλύτερος διάλογος γιατί υπήρχε μια συνεργασία του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος με το ΑΚΕΛ. Ο Οζερσάι έχει επίσης γνωστούς εδώ, όπως και άλλοι. Συνεπώς υπάρχουν συνθήκες για καλύτερη επικοινωνία. Με την Τουρκία να λέει ότι είναι υπερασπιστής των συμφερόντων των Τουρκοκυπρίων και να διεκδικεί και η ίδια την ΑΟΖ της Κύπρου, ένας καλός διάλογος θα μπορούσε να βοηθήσει στη δημιουργία καλύτερου κλίματος. Οι διαφωνίες είναι εκεί, είναι ουσιαστικές και μας παραπέμπουν στο τραπέζι των συνομιλιών για να λύσουμε το Κυπριακό.

“**Η Τουρκία του Ερντογάν, που τα έχει βάλει με όλους, θέλει να λύσει το Κυπριακό.**

“**έσοδα από το φυσικό αέριο και όταν λυθεί το Κυπριακό, θα επωφεληθούν οι Τουρκοκύπριοι, αλλά ο Μουσταφά Ακιντζί θεωρεί ότι αυτό δεν είναι αρκετό και ζητά να δημιουργηθεί κοινή επιτροπή για το φυσικό αέριο.**

“Έχει μεγάλη σημασία ότι η ελληνοκυπριακή πλευρά αναγνωρίζει τα δικαιώματα των Τουρκοκυπρίων στο φυσικό αέριο. Η τουρκοκυπριακή πλευρά πρέπει να προέχει ένα πράγμα, ότι μπορεί να διεκδικεί τα δικαιώματα στους φυσικούς πόρους ως κοινότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας και όχι ως ψευδοκράτος. Εδώ πρέπει να γίνει ξεκάθαρος διαχωρισμός. Είναι σωστό να τονιστούν τα δικαιώματα των Τουρκοκυπρίων αλλά πρέπει να βρεθεί ο πρακτικός τρόπος πώς θα ωφεληθούν οι Τουρκοκύπριοι. Όταν λέτε ότι μετά από τη λύση θα ωφεληθούν, τότε αναλαμβάνετε και την ευθύνη να είστε η πλευρά που ξεκάθαρα θα εργάζεται για λύση και πρέπει να πείσετε τη διεθνή κοινότητα, αλλιώς θα ερμηνευτεί ότι δεν κάνετε αρκετά.

“**Μα η Τουρκία εκδιέδινε συνεχώς NAVTEX και ανακοινώνει ότι τον Μάρτιο το τουρκικό γεωτρήσιμο θα ξεκινήσει γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ.**

“Αυτό είναι εντελώς παράνομο διότι η συμφωνία του ψευδοκράτους με την Τουρκία το 2011 δεν έχει μια νόμιμη βάση, γι' αυτό λέω ότι οι Τουρκοκύπριοι πρέπει να αποφεύγουν να κάνουν κινήσεις ως ψευδοκράτος και πρέπει να περιοριστούν στη διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους ως κοινότητα του κράτους του '60. Αυτή τη στιγμή είμαστε σε έναν ανοικτό ανταγωνισμό και η κάθε πλευρά χρησιμοποιεί ό,τι έχει στο οπλοστάσιό της. Οι Ελληνοκύπριοι ως διαχειριστές της Κυπριακής Δημοκρατίας μιλούν για την κυριαρχία του κράτους και η Τουρκία χρησιμοποιεί τη δύναμή της.

“Θέλω να υπογραμμίσω κάτι πολύ σημαντικό. Υπάρχει η αντίληψη ότι η Τουρκία επιβάλλει τον εαυτό της παντού και κάνει ό,τι θέλει. Δεν είναι καθόλου έτσι. Η Τουρκία είναι σε πολύ δύσκολη θέση, έχει αποτύχει σε πάρα πολλά μέτωπα. Στη Συρία οπισθοχώρησε από την αρχική θέση που είχε, χάλασε τις σχέσεις της με την Αμερική και δεν βλέπω μια πετυχημένη Τουρκία, όπως λένε πολλοί. Αυτή η πληγμένη Τουρκία μπορεί να είναι πολύ πιο έντονη στα θέματα της Κύπρου.

“**Θα θέλει να επιτύχει ή λόγω των κρίσιμων εκλογών το '19 θα θέλει ένταση για να συσπειρώσει τους εθνικιστές;**

“Η γνώμη μου είναι ότι μετά το Κραν Μοντάνα η Τουρκία πήγε στην αρχή να απομακρυνθεί από τις παραμέτρους της λύσης των Ηνωμένων Εθνών και μιλούσε για σχέδια Β κ.λπ. Τελικά δεν είδαμε τίποτα από αυτά. Η Τουρκία περίμενε να ξεκινήσουν οι συνομιλίες μετά τις εκλογές στη βάση των παραμέτρων των Ηνωμένων Εθνών, με μια διαφορετική μεθοδολογία των συνομιλιών, όπως ζητά ο Ακιντζί.

“**Με τέτοια δεδομένα και εντάσεις δεν επιστρέφει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων.**

“Δεν αποκλείω οι δύο ηγέτες κάποια στιγμή να έρθουν κοντά και να μιλήσουν. Αυτό που έχει σημασία είναι τι αναμένει ο Αντόνιο Γκουτέρες από τις δύο πλευρές. Μετά από το Κραν Μοντάνα είπα στις δύο πλευρές να πάνε να σκεφτούν και όταν αποφασίσουν από κοινού, να

γυρίσουν κοντά του. Έχει αφήσει το πλαίσιο Γκουτέρες το οποίο είναι περίγραμμα της στρατηγικής συμφωνίας με έξι κεφάλαια και είναι ξεκάθαρο το τι αναμένει από κάθε πλευρά. Στην ουσία αναμένει από την ελληνοκυπριακή πλευρά να αναγνωρίσει την πολιτική ισότητα των Τουρκοκυπρίων όπως επιβάλλουν και τα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών και την αποτελεσματική συμμετοχή της τουρκοκυπριακής κοινότητας σε ομοσπονδιακά όργανα.

“**Εκ περιτροπής προεδρία κ.λπ.**

“Ναι, έχει σημασία και αυτό. Από την τουρκική πλευρά αναμένει ειτοιμότητα να δεχτεί την κατάρρευση της συμφωνίας εγγύησης, ραγδαία σπόδωση πολλών στρατευμάτων, με τους Πρωθυπουργούς των 3 εγγυητριών δυνάμεων να αποφασίζουν το πόσα τελικά θα μείνουν και για πόσο καιρό. Υπόδειξε ότι η Μόρφου πρέπει να επιστραφεί στους Ελληνοκύπριους. Περιμένει ξεκάθαρα απάντηση από τις δύο πλευρές σε όλα αυτά και όποιος είναι εκτός πλαισίου Γκουτέρες, δεν μπορεί νόμιμα να διεκδικεί μεγάλη επιτυχία στο φυσικό αέριο. Δηλαδή έχει τεράστια σημασία οι πλευρές να πείσουν τη διεθνή κοινότητα ότι είναι πανέτοιμες να δουλέψουν για τη λύση του Κυπριακού.

“**Η Τουρκία δεν πειθεί με τη στάση της της διεθνής κοινότητα.**

“Μέχρι σήμερα τα Ηνωμένα Έθνη δεν μας μίλησαν για την Τουρκία. Μόνο μέσα στις συνομιλίες μπορούμε να διευκρινίσουμε πού βρίσκεται πραγματικά η Τουρκία σε σχέση με τη λύση του Κυπριακού.

“**Είμαστε πιο κοντά σε θερμό επεισόδιο ή στο ξεκίνησαν συνομιλίες;**

“Όπως έχω πει, θεωρώ αυτή την κρίση μεταβατική και ελεγχόμενη, δεν βλέπω θερμό επεισόδιο, γι' αυτό περιμένω μετά τον τερματισμό της NAVTEX της Τουρκίας να ξεκινήσει η διαδικασία για συνομιλίες.